

flag, ſom man kunde vælge, og jeg vil anſe den Veie for nok ſaa heldig og øønkelig; men om man kan naae Noget ad den Veie, det veed jeg imidlertid ikke. Det Spøørgſmaal: Skal vi nu forhandle dette Regjeringsforſlag eller ikke? det falder ikke ſammen med Spøørgſmaalet: Skal vi overhovedet tale om Forfatningens Forſtaaelſe? thi der er andre Veie til at ſøge en Forſtaaelſe, og ſom maafte kunne være nok ſaa fremkommelige; men ſaa ſtort er Spøørgſmaalet ikke. Spøørgſmaalet er kun: „Er Regjeringsforſlag den rigtige Veie?“ Jeg ſkal nu ſe ganſte bort fra denne Regjerings ſærlige Stilling til Folkethinget. Jeg ſkal fuldfæøndig ſe bort fra, at denne Regjering i 1875, da den kom til Magten, begyndte med et Program, ſom gif ud paa at viſe Folkethingets Forordninger, hvad man kaldte Folkethingets parlamentariske Forordninger, tilbage, og derved viſte det ſig ſom et udpræøget Kampministerium. Jeg ſkal ſe bort fra, at dette Ministerium i 1877 udfæødte Proviſoriet og navnlig gjorde, hvad det kunde, til at reiſe Spliden ved gjentagne Dpløøſninger. Jeg ſkal ſe bort fra, at Regjeringen endnu i Vinter i Virkeligheden har det egentlig afgjøørende moraliſke Anſvar for hele den Splid, der er hele Landet over — det er utvivlſomt. Der er ikke to Mennesker her i Landet, det vil ſige to voøgne Mennesker, ſom ere i Tvivl om, at det er Regjeringen, der har ledet den fulgte Politik. Regjeringen beſtod ikke af ſaadanne uøkyldige Mennesker, ſom gif i Landſthingets Ledebaanød; men dette ſkal jeg ſe bort fra. Der er imidlertid en Ting, jeg ikke kan ſe bort fra, og det maa vi Alle ſammen gjøre os klart, hvad det vil ſige. Den nuvæørende Regjering har brudt Grundloven, ikke en, men flere Gange, og har gjort det ſaaledes, at der ikke er Tvivl i den offentlige Mening om, at her foreligger Grundlovsbrud. Det tror jeg, vi ikke kunne lukke Øinene for. Det er afgjøørende ved Spøørgſmaalet, om vi ſkulle forhandle dette Forſlag med denne Regjering. Jeg har høørt stærke Uøtalelſer imød, at man gif ind paa Forfatningen i 1866. Et øøret Medlem jagde rigtignok forleden, at naar Demokratiet blev ſnyødt i 1866, ſaa var det dets Feil, og ſaa maatte det tage Skade for Høømgjæld, det nyttede ikke at ſnakke mere om den Ting. Jeg beſtrider Beretigølſen af hele denne Betragtningſmaade. Ligeſom jeg beſtemt faſtholder, at Demokratiet i 1866, hvor ſtore Indrøømmelſer det end gjorde, dog beſtemt hævdede den almindelige Valgret ſom Grundlag for Forfatningen, faſtholder jeg ogſaa, at Demokratiet i 1866 ikke blev ſnyødt. Der var

Ingen, der vilde ſnyøde, og der var Ingen, der blev ſnyødt. Men der er Forſkel paa at blive ſnyødt og ſaa at tro, at man kan forhandle paa Tro og Love. Tag Stillingen, ſom den var i 1866. Der var ikke et eneſte Menneske i hele Landet, ſom under de davæørende Forhandlinger om Grundloven noget Diebit bildte ſig ind, at der med denne Grundlov kunde regjeres, ſom der nu er ſket. Ingen tænkte ſig Muligheden deraf, ikke en eneſte reaktionær Høøremand tænkte ſig, det var muligt. Hvorledes vil man da have, at Demokratiet den Gang ſkulde have ſagt: Vi vilde have Kauteler for at undgaa det, ſom det be- tragtede ſom umuligt; det vilde jo være abſurd. Man forhandlede med ſine Modſtandere under den givne Situation paa Grundlag af den almindelige Dpfattøølſe, at et ſaadant Regjeringsſyſtem, ſom vi nu have ſet, var utæønkeligt. Demokratiet blev ſandelig ikke ſnyødt; naar jeg ſiger dette, ſaa ſiger jeg det ikke for at forbyøve de Mænd, ſom gif ind paa Grundlovsforandringen i 1866. En Mand er imidlertid blevet næøvnt en aføøød Politiker. Hvilken Dom man vel iøvrigt vil fælde over denne Mand og hans Politik, ſaa ſkal Enhver dog indrøømmøe, at der er ingen Mand, ſom Demokratiet, og ſæørlig Bøøndſtanden, ſkylder ſaa Meøget ſom S. A. Hanſen. Jeg hævder beſtemt og er ſaøft overbevist om, at hvad man end kan ſige om ham, ſaa er der Ingen, der har udrettet ſaa Meøget og gjort ſaa ſtore Anſtrengelſer for at reiſe den danſke Bøøndepoøſition og ſtabe det fremtidige Opoøſitionſparti ſom netop S. A. Hanſen. Demokratiet blev ikke ſnyødt; det kunde ikke gjøre Andet, end hvad det gjorde, naar det overhovedet vilde gaa ind paa en Forfatningsforandring; det maatte tro, at Meningen var at holde, hvad der blev ſagt. Jeg vil imidlertid lige ſaa beſtemt hævde, at heller Ingen tænkte den Gang paa at ſnyøde. Der har ikke paa Høøres Side været eller kunnet være den Tankegang i 1866: „Nu vilde vi ſe at ſnyøde“. Jeg tror, at der ikke var Een af alle de Høøremænd — jeg udelukker end ikke det nuvæørende Ministeriums Medlemmer — der i 1866 vare Medlemmer af Rigsdagen, ſom ikke vare fuldfæøndig paa det Reøne med, at denne Forfatning beſtemt udelukkede det Regjeringsſyſtem, der nu føøres. Og jeg gaar videre. Jeg vil ligeledes paaftaa, at det ikke har været det nuvæørende Ministeriums Mening, da det traadte til, at føøre os ind i diſſe Tilſtandøe, det tænkte ſig end ikke Muligheden deraf. Jeg tror ikke, at vi komme ret vidt ved at beſkyldøe Modſtandere for Andet end, hvad der ligger ſikkert for. Jeg